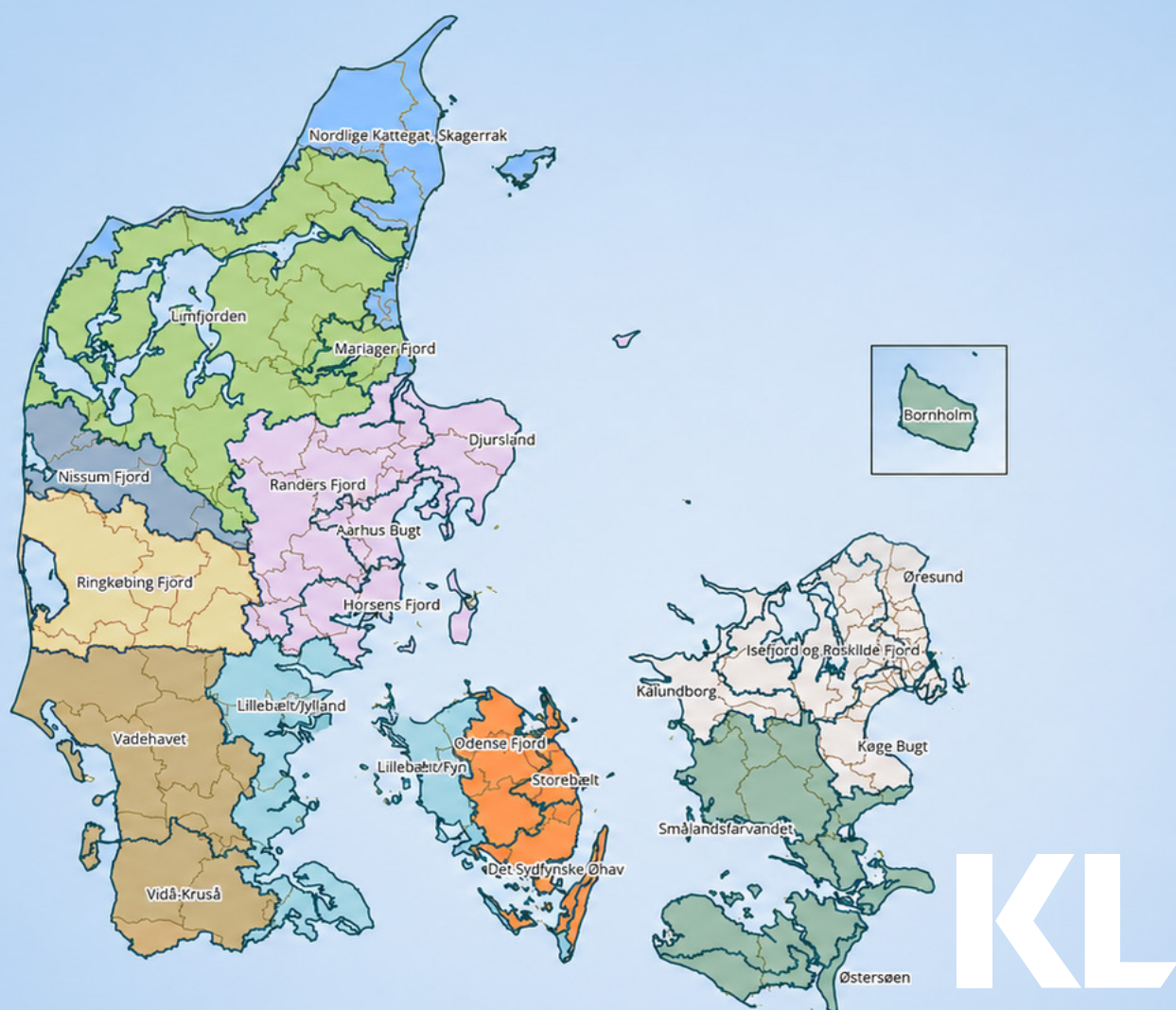

Status på den kommunale implementering af arealomlægningsindsatsen i Grøn Trepert

Maj 2026

Indholdsfortegnelse

Forord: Fra omlægningsplaner til virkelighed	3
Kommunernes indsats i nøgletal	4
23 omlægningsplaner	5
Igangsatte projekter ift. målsætningerne	7
Kapacitetsopbygning i kommunerne	8
Barrierer for implementering	9
1. Der mangler medarbejdere	10
2. Der skal opkøbes mere jord.....	10
3. Højbundsjorde skal kompenseres bedre	11
4. Økonomiske rammer er for snævre	11
Øvrige områder, der mangler politisk stillingtagen	11
KL's understøttelse af den kommunale indsats	12

Fra omlægningsplaner til virkelighed

Denne rapport dokumenterer status på den kommunale implementering af areal-omlægningsindsatsen i den grønne trepart medio 2026. Der er gået knap halvandet år, siden arbejdet med at realisere aftalens mål for alvor begyndte, og data viser entydigt, at kommunerne løfter opgaven.

Siden starten af 2025 har kommunerne ageret motor i de 23 lokale grønne treparter. Det har resulteret i en historisk hurtig mobilisering:

- Samtlige 23 lokale omlægningsplaner blev principvedtaget inden udgangen af 2025.
- Omlægningsplanerne indeholder over 5.600 potentielle projekter, der kan levere på målene i aftalen
- Primo maj 2026 er ca. 1.200 projekter allerede i gang eller anlagt. Det dækker over alt fra forundersøgelser til færdigetablerede vådområder.
- Der er registreret en historisk overansøgning på de statslige tilskudsordninger. Alene i den EU-finansierede ordning er der i 2025 søgt for knap 2 mia. kr. til projekter omfattende over 44.000 hektar – det dobbelte af den afsatte pulje.

Tallene dokumenterer en massiv vilje til handling hos både kommuner, lokale grønne treparter og lodsejere. Men rapporten viser også, at implementeringen nu rammer et loft. Det nuværende momentum er truet af strukturelle barrierer, som ikke kan løses lokalt, men kræver national politisk handling.

De største stopklodser for hastigheden i den grønne omstilling er i dag manglen på kvalificerede ressourcer, utilstrækkelige muligheder for strategisk jordopkøb, mangel på ordninger og værktøjer, der hvor indsatsen rammer højbundsjorder, samt de økonomiske rammevilkår i form af kommunernes anlægsramme og likviditet. Hvis ikke disse barrierer håndteres, risikerer vi, at de mange tusinde projektpotentialer forbliver streger på et kort.

Denne rapport samler de rå data for indsatsen og udpeger de mest kritiske områder, hvor der er brug for at fjerne bureaukrati og økonomisk træghed, hvis 2030-målene skal nås.

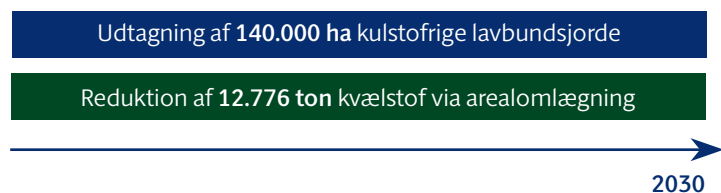

Kommunernes indsats i nøgletal

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre indgik i november 2024 *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*. Aftalen fastsætter målsætningerne for arbejdet med at implementere *Aftale om et Grønt Danmark*, der blev indgået d. 24. juni 2024 mellem regeringen og parterne i den grønne trepart (Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevarerforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening).

Kravet til kommunernes arbejde med omlægningsplanerne i 2025 var, at de samlet set skulle indeholde projekter, der opfylder målene for udtagning af kulstofrig lavbundsjord og reduktion af kvælstof.

Figur 1: Centrale målsætninger i Grøn Trepert

Aftalen om et grønt Danmark rummer, ud over målsætninger for lavbundsJORde og reduktion af kvælstof, også en ambition om at rejse 250.000 ha skov frem mod 2045 samt skabe mere og bedre sammenhængende natur. Det er kommunerne og de lokale grønne treparter også meget optaget af. I arbejdet med omlægningsplanerne er der flere steder peget på større sammenhængende naturområder på trods af, at rammerne med en natur- og biodiversitetslov udestår. De lokale treparter har ikke skullet udpege områder for de 250.000 ha skov i omlægningsplanerne, hvorfor skov indtil videre primært indgår i mindre omfang og som virkemiddel og element ifm. kvælstof- og naturprojekter.

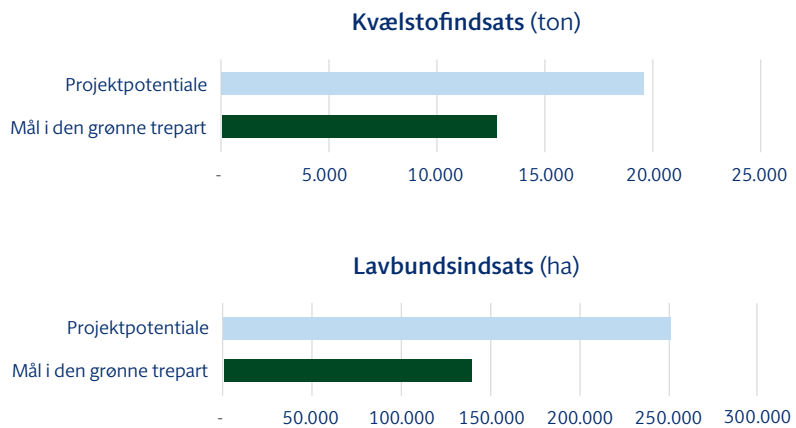
23 omlægningsplaner

Kommunerne har leveret en målrettet indsats på de halvandet år, der er gået siden arbejdet med at levere på målene for arealomlægning i Grøn Trepert begyndte.

Med kommunerne for bordenden har de 23 lokale grønne treparter leveret 23 omlægningsplaner ved udgangen af 2025. Omlægningsplanerne fungerer som et katalog over projektpotentialer, der er udarbejdet i samarbejde mellem kommunerne og de lokale grønne treparter. Nedenfor præsenteres de væsentligste nøgletal.

Figur 2 viser, at omlægningsplanernes projektpotentialer for kvælstof- og lavbundsindsatsen langt overstiger målsætningerne i Grøn Trepert.

Figur 2: Sammenligning af projektpotentialer og målsætninger

Kilde: MARS (udtræk d. 6. maj 2026).

Primo maj 2026 indeholder omlægningsplanerne samlet ca. 5.600 projekter. Det omfatter kvælstofvådområder, lavbundsprojekter, skovrejsning og minivådområder.

Tabel 1 viser antallet af planlagte projekter. Disse projekter er ikke opstartet endnu, men viser det store potentialer i omlægningsplanerne.

Tabel 1: Opgørelse over skitseprojekter i omlægningsplanerne

Projekttype	Antal	Areal (ha)
Kvælstofvådområder	1.960	86.652
Lavbundsprojekter	1.528	168.493
Skovrejsningsprojekter	492	33.814
Minivådområder	384	421
Samlet antal skitseprojekter	4.364	289.380

Anm.: Fosforvådområder og ådale, ekstensivering og øvrige indgår ikke.

Kilde: MARS (udtræk 4. maj 2026).

Tabel 2 viser antallet af igangsatte og allerede anlagte projekter. Hovedparten af de igangsatte projekter er skovrejsnings- og lavbundsprojekter.

Tabel 2: Opgørelse over igangværende og anlagte projekter

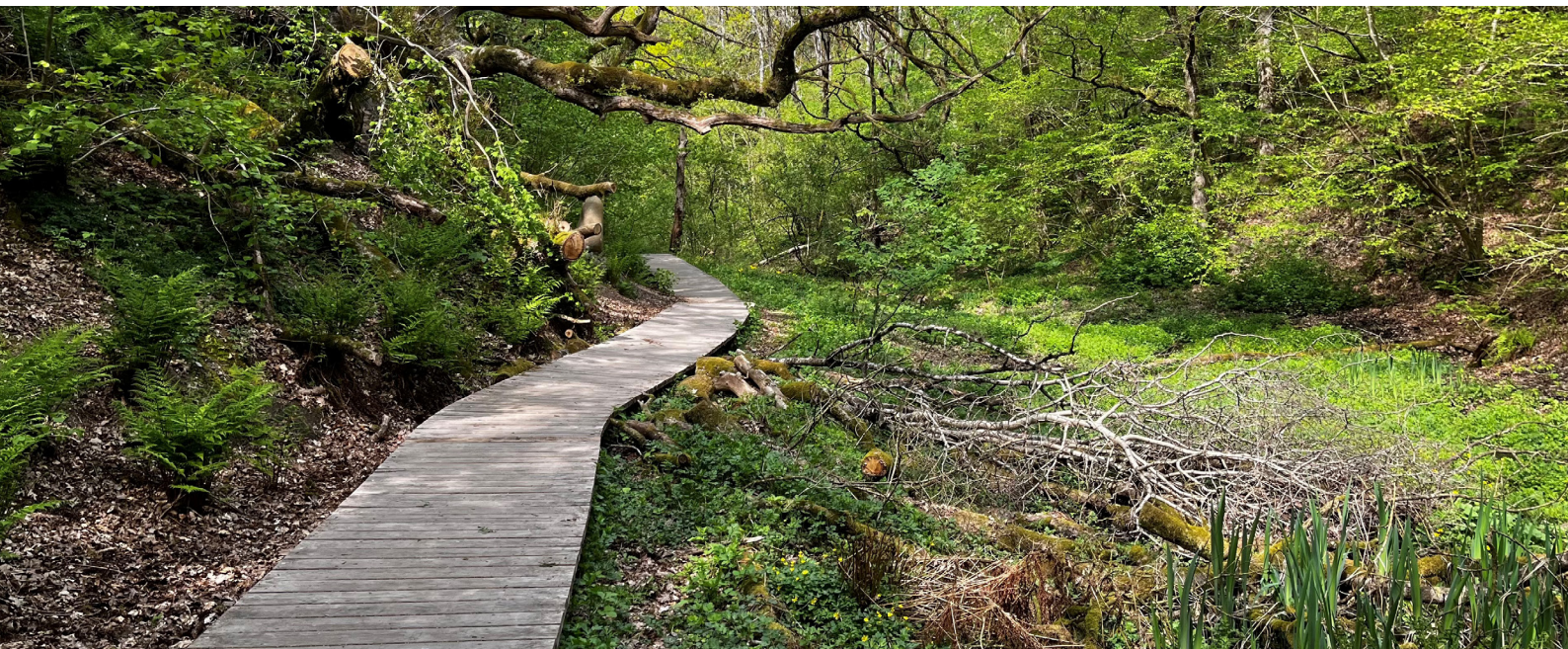
Projekttype	Antal	Areal (ha)
Allerede anlagte projekter	79	1.776
Kvælstofvådområder	2	51
Lavbundsprojekter	5	596
Skovrejsningsprojekter	72	527
Etableringstilsagn	704	30.601
Kvælstofvådområder	97	7.954
Lavbundsprojekter	112	19.986
Minivådområder	130*	69
Skovrejsning	365	2.592
Forundersøgelsestilsagn	478	83.883
Kvælstofvådområder	198	22.362
Lavbundsprojekter	280	61.521
Samlede igangværende og anlagte projekter	1.261	116.260

Anm.: Fosforvådområder og ådale, ekstensivering og øvrige indgår ikke. *Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø oplyser, at der er ansøgt 532 minivådområder pr. 10. april 2026. Der er derfor et muligt overlap med de 130 projekter, der fremgår af ovenstående oversigt.

Kilde: MARS (udtræk d. 4. maj 2026).

Kommunerne har været meget aktive i forhold til at ansøge om tilskud til kvælstofvådområder og lavbundsprojekter siden opstart af Grøn Trepert. Det har resulteret i meget stor overansøgning på tilskudsordningerne, fx en historisk overansøgning på 1. mia. kr. i 2025 i den EU-finansierede ordning¹.

¹ Ordning for tilskud til vand- og klimaprojekter (VKP)

Igangsatte projekter ift. målsætningerne

Neden for ses, hvordan de igangsatte projekter fordeler sig på hhv. kvælstof- og lavbundsindsatsen samt status i forhold til målsætningerne for kvælstofreduktion og udtagning af lavbundsjord, jf. figur 3.

Figur 3: Status på igangsatte projekter

Kvælstofindsats

Igangsat: 4.172 ton

Mål: 12.776 ton

Anlagt
(26 t)

Etableringstilsagn
(633 t)

Forundersøgelsestilsagn
(3.512 t)

Målsætning
(12.776 t)

Lavbundsindsats

Igangsat: 87.551 ha

Mål: 140.000 ha

Anlagt
(604 ha)

Etableringstilsagn
(22.027 ha)

Forundersøgelsestilsagn
(64.919 ha)

Målsætning
(140.000 ha)

Kilde: MARS (udtræk d. 6. maj 2026).

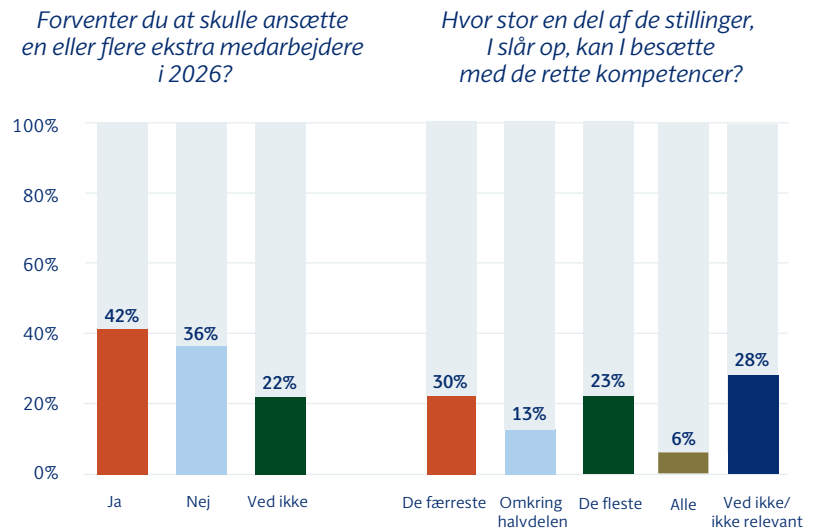

Kapacitetsopbygning i kommunerne

KL lavede i januar 2026 en spørgeskemaundersøgelse for at undersøge presset på kommunernes ressourcer. 74 af 98 kommuner har besvaret spørgeskemaundersøgelsen, herunder alle kommuner med substantiel indsats ift. kvælstof og lavbund.

Besvarelserne viser, at kommunerne opnormerer og prioriterer ressourcer til opgaven – en udvikling, der forventes at fortsætte. Samtidig er det tydeligt, at der mangler medarbejdere med de rette kompetencer. Resultaterne kan ses i figur 4.

Figur 4: Kapacitetsopbygning i kommunerne

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse om kommunernes kapacitet i arealoplægningsindsatsen, KL, januar 2026.

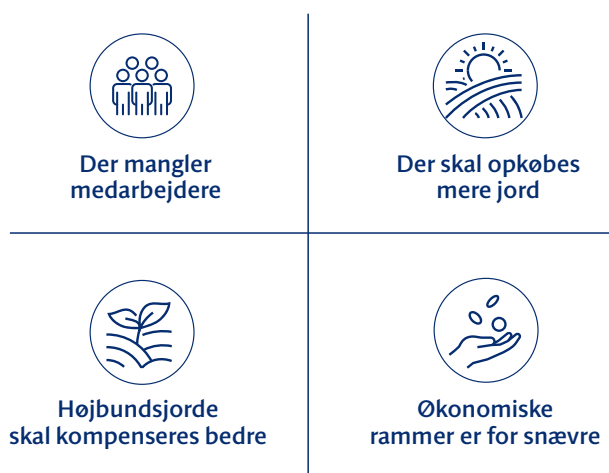
Barrierer for implementering

Kommunerne har prioriteret Grøn Trepert højt, og der er et stort implementeringsarbejde i gang. Men der er også registreret væsentlige barrierer, som det er nødvendigt at få ryddet af vejen, hvis målene i den grønne trepart skal nås på kort tid. Det er også nødvendigt, at lodsejerne får klare rammevilkår ift. kvælstofreguleringen, da der ellers er for stor usikkerhed for lodsejerne forbundet med at indgå i arealudtaget. Det kalder på landspolitisk opmærksomhed.

På baggrund af tilbagemeldinger fra kommunerne er der særligt identificeret fire centrale barrierer, som er de vigtigste at gøre noget ved her og nu, *jf. figur 5*.

På næste side udfoldes udfordringer og løsninger for hver af de centrale barrierer.

Figur 5: Centrale barrierer for implementering

1. Der mangler medarbejdere

Hvad er udfordringen?

Arealomlægning kræver i høj grad specialistkompetencer, og kommunerne har allerede nu meget svært ved at rekruttere nok kvalificerede og erfarne medarbejdere. En undersøgelse viser, at 43 pct. af kommunerne har udfordringer med at besætte opslåede stillinger med de rette kompetencer.

Udfordringerne er ikke isoleret til kommunerne, og det skaber flaskehalse. Når kommunerne søger statslige tilskudsordninger, oplever de mange måneders ventetid i sagsbehandlingen og på jordfordelinger. Derudover oplever kommunerne op til halvandet års kø hos de rådgivervirksomheder, der f.eks. skal hjælpe med forundersøgelser.

Hvad bør der gøres?

Der bør etableres en hurtigt arbejdende arbejdsgruppe med deltagelse af staten, KL og kommuner, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening og repræsentanter for rådgiverbranchen. Arbejdsgruppen skal identificere tiltag, der på kort tid kan have effekt.

Staten bør i tæt dialog med kommunerne igangsætte en løbende monitorering af, hvor de største flaskehalse er – både hos kommunerne og de statslige myndigheder. På den måde kan der sættes ind dér, hvor der er mest brug for det.

2. Der skal opkøbes mere jord

Hvad er udfordringen?

Når kommunerne skal udtage jord til omlægningsprojekter, vil lodsejerne i mange tilfælde ønske erstatningsjord et andet sted. Statens opkøb af jord er derfor helt central for at lykkes med projekterne, og det er afgørende at kunne slå hurtigt til, når der kommer jord til salg.

Derfor er det også en stor udfordring, at kommunerne oplever, at de statslige myndigheder ofte ikke er villige til at købe jord på forhånd (såkaldt strategisk opkøb), men kun hvis kommunerne allerede har ansøgt om et konkret projekt. Det kan potentielt forsinke projekter i flere år, da der i nogle områder kan gå lang tid imellem, at der kommer relevant jord til salg.

Hvad bør der gøres?

De statslige myndigheder bør i højere grad slå til, når muligheden for opkøb af jord er til stede. Det kræver hurtigere reaktion, når muligheden opstår, og større villighed til at bruge strategisk opkøb.

En ny regering bør afsætte flere midler til opkøb af både jord, bygninger og anlæg. Det gælder især i de oplande, hvor der skal udtages meget jord, og hvor det derfor er svært at nå i mål, og der er behov for indsatser på højlandsjorde.

3. Højbundsjorde skal kompenseres bedre

Hvad er udfordringen?

I nogle oplande er indsatsbehovet for kvælstofreduktion så stort, at det også er nødvendigt at gennemføre indsatser på højbundsjorde, hvor landbrugsjorden har god kvalitet, og hvor det oftest ikke vil være muligt at lave et vådområde.

De nuværende rammer skaber imidlertid ikke nok incitament for lodsejerne. De to mulige tilskudsordninger er *skovrejsning og ekstensivering (ophør med landbrugsdrift)*, og her er kompensationen pr. hektar jord ikke attraktiv nok. Det bremser projekter i oplande, hvor opgaven er størst.

Samtidig har staten endnu ikke i høj nok grad gjort brug af de akutpakker i aftalegrundlaget, som ellers kan give lodsejere med højbundsjord en kompensation, der i højere grad svarer til jordens værdi. Og de få gange, hvor der er kommet akutpakker, har der ikke været tilstrækkelig lokal inddragelse.

Hvad bør der gøres?

Der bør være tilskudsordninger målrettet højbundsjord. Det kan f.eks. ske ved at indføre værditabkompensation i de nuværende ordninger, så lodsejere med højbundsjord bliver kompenseret for det reelle værditab frem for med faste satser.

Staten bør i højere grad inddrage kommunerne og de lokale grønne treparter i arbejdet med akutpakkerne, så man bedre kan sætte ind dér, hvor det er særlig svært.

4. Økonomiske rammer er for snævre

Hvad er udfordringen?

Når en kommune gennemfører et omlægningsprojekt, indgår det i dag som en kommunal anlægsudgift på lige linje med renovering af folkeskoler og reparation af veje. Også selvom kommunen blot "lægger ud" for projektet og får udbetalt tilskudsmidler, når det er gennemført.

Samtidig påvirker det kommunens kassebeholdning negativt, fordi der er en tidsmæssig forskydning på flere år mellem kommunens udlæg og statens udbetaling af projekttilskud.

Det betyder, at projekter kan blive forsinkede, fordi udgifterne enten ikke kan rummes inden for kommunens anlægsbudget (som er fastlagt i de årlige økonomiforhandlinger med regeringen), eller fordi kommuner med mange og store projekter ikke har en stor nok kassebeholdning til at lægge ud for dem alle på én gang.

Hvad bør der gøres?

Omlægningsprojekterne i de lokale grønne treparter bør undtages fra at tælle med i kommunernes anlægsramme.

Kommunerne bør have mulighed for at optage et midlertidigt lån, som kan tilbagebetales, når man får udbetalt tilskudsmidlerne fra staten. Alternativt bør der være mulighed for, at kommunerne kan få tilskud til projekterne udbetalt i rater.

Øvrige områder, der mangler politisk stillingtagen

Den politiske aftale om Grøn Trepert indeholder også ambitioner for natur, skovrejsning og drikkevandsbeskyttelse. For natur og drikkevandsbeskyttelse mangler der fortsat politisk stillingtagen til de konkrete rammer og modeller. Derudover er der sat et arbejde i gang med at ændre skovloven, for at fjerne nogle af de barrierer, der er for skovrejsningsprojekter.

De lokale treparter har ikke skullet udpege områder for de 250.000 ha skov i omlægningsplanerne, hvorfor skov indtil

videre primært indgår i mindre omfang og som virkemiddel og element ifm. kvælstof- og naturprojekter.

Rammer og modeller for natur, skov og drikkevandsbeskyttelse kan få afgørende betydning for realiseringen af den grønne treparts-aftale. Kommende regulering og tilskudsordninger vil påvirke muligheden for, hvordan kommunerne fx kan indtænke skovrejsning og natur i deres omlægningsindsats. En multifunktionel tilgang vil gøre det muligt at levere på flere målsætninger på én gang.

KL's understøttelse af den kommunale indsats

KL har igangsat en lang række initiativer for at understøtte kommunernes implementering af den grønne trepart. Nedenfor oplyses et udpluk af KL's initiativer:

- KL har med en bevilling på 35 mio. kr. fra Novo Nordisk Fonden igangsat et 5-årigt kapacitetsopbygningsprojekt i kommunerne kaldet *Kommunernes vej til et grønt Danmark*. I projektet er der fokus på, at kommunerne får den nyeste viden, stærkere færdigheder og bedre fundament for samarbejde på tværs af aktørerne. Projektet er et bidrag til at mindske ressourcetrykket og flaskehalse for kommunerne. Man kan læse mere om projektet her: [Om projektet: Kommunernes vej til et Grønt Danmark](#).
- KL har udviklet Vådområdeskolen, som er praksisnær undervisning i realisering af projekter. Pr. 1. maj 2026 har ca. 100 kommunale projektledere og 40 projektledere i Naturstyrelsen gennemført kurset. Nye kurser er planlagt i efteråret 2026.
- KL har med Kommunernes vej til et grønt Danmark samlet en projektpakke til projekt-, tids- og økonomistyring i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Kommune. Læs mere her: [Samlet pakke til projekt, tids- og økonomistyring i Grøn Trepert](#)
- Etablering af netværk for kommuner med en stor andel projekter på højbundsjorder. I netværket er der fokus på, at kommunerne kommer så langt som muligt med projekter på højbundsjorder inden for de eksisterende rammer.
- KL har påbegyndt et samarbejde med SKI, der skal afsøge om den kommunale udbudspligt kan afløftes, herunder krav om EU-udbud.
- KL igangsatte i 2025 et projekt *Arealer | Synergier | Kort (ASK)* omkring brug af fælles-offentlige geodata til arealmæssige synergikort for at understøtte kommunernes arbejde med helhedsorienteret arealanvendelse. Projektet forsætter i 2026. Man kan læse mere om projektet her: [ASK II | Om projektet](#).

Status på den kommunale implementering af arealoplægningsindsatsen i Grøn Trepert

© KL
Maj 2026

Produktion: g7.dk
Design: e-Types
Foto: Gunilla Ørbech

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S
Tlf. 3370 3370
kl@kl.dk
www.kl.dk